

Odaterat koncept till insändare i Östersundsposten , troligen skrivet i senare delen av 1886.

Då jag sist besvarade Öst.Posten med kort uppsats i tullfrågan, var det meningen att ej långt derefter återkomma med en liten epistel till i samma ämne, men så började jag tänka på att några veckors uppskof kunde medföra den fördelen att farbrödernas domsslut och motiveringen derföre blifver känt och min Decemberepistel behörigen kalfatrad, och så beslöt jag bortlägga ärendet tillsvidare. Då dessa viktiga uppskofsskäl numera icke förefinnas, ser jag ej något hinder möta för, att försök göres om plats i Öst. Post. kan beredas för följande korta betraktelsen öfver hvad sig tilldragit under tullstriden anno 1886.

Många ypperliga råd hafva frihandlarne under de gågna månaderna behagat gifva oss och beklagligt vore det i sanning om Sveriges allmoge hädanefter stode rådvill då bröd- och penningebekymmer åstadkomme sömnlösa nätter. Att uppräknat alla goda råd som vankats, är icke möjligt, ty de äro legio, men ett och annat torde vara förtjent af, att vidröras för att bättre fästa sig i minnet.

Ett af de bäst genomtänkta af alla synes mig dock det rådet vara som gafs oss på tullmötet i Östersund under trettondagsmarknaden, det neml. att hela konsten för ens välbefinnande består deri, att arbetarbefolkningen skall lägga oket till manken och taga i af alla krafter, så skall penningebekymret i allmänhet och arbetsbristen i synnerhet, bli en saga blott. Nog är verlden bra otacksam, men utan tvifvel skall den arbetslöse aldrig glömma den som så med ens gjorde slut på all värk och sveda. Tänk hvilken lycka det varit för England och Belgien, om de under de helt nyss så oroliga dagarna haft en sådan präktig gosse till rådgifvare!

Andra nästan lika kloka rådgifvare förmena, att om grundskatterna i grund utrotas, skall jordbrukarnes penningbekymmer med ens upphöra. Andra åter, att det icke tarfvas någonting mera än att nedsätta jernvägstaxan för att lite hvar skall få munnen full med stekta sparfvar o.s.v. Ja nog önskar lite hvar bland arbetsklassen att grundskatterna vandrar all verldens väg, men icke så litet narraktigt synes det att tro, det en grundskatteafskrifning på lumpna 5 – 6 millioner skall kunna åstadkomma en så kraftig verkan på hela Sveriges näringslif, då det för den som rådet gifvit är ett för allom bekant sakförhållande att lika många hundrat millioner behöfvas för att honorera jordbrukets utländska skulder, hvilka i dagligt tal kallas ”Hypotekslån”, och som suga ut landets must och mærg långt mera än man i allmänhet tror. Hvad är grundskatterna i jemförelse med räntan på våra utländska lån? Och hvem är det som betalar räntan på dessa lån? Jo, just arbetaren; han må nu kallas bonde, torpare, backstugusittare, inhysesjon, industri eller jordbruksarbetare. Dessa ha i alla tider fått lägga ”oket till manken” för att uppehålla samhället, och till tack härför skall han nu svältfödas d.v.s. beröfvas arbetsförtjensten.

Att det funnits Farbröder som, af frihandlarne låtit lura sig af förespeglingen om grundskatteafskrifning nästa eller nästföljande år och deraf föranlåtits rösta mot tullar, är utan tvifvel ett sorgligt faktum, som i sinom tid torde komma surt efter för vederbörande, och detta med rätta.

Hvad fraktnedsättningsbotemedlet beträffar, så föreställer jag mig att nedsättning i taxan skulle verka på samma sätt som om en person knogar med en tung börda på ena axeln och derunder tänker som så; jag flyttar öfver bördan på andra axeln, under förhoppning att den då blir lättare. På samma sätt synes mig de tänka som tro att jernvägstaxans nedsättande skall åstadkomma underverk, så klart är att fraktnedsättning i de flesta fall, måste åstadkomma minskade statsinkomster och följden deraf åter föranleda till tilläggsbevilling. Kanske en sådan hjälper i betrycket och känns behagligare?

Äro införseltullar på jordbruksalster ovisa och orättrådiga, så äro alla andra skyddstullar lika oförnuftiga och orättvisa, ty hvar ligger rättvisan uti att skydda den enes och icke den andres arbete från utländsk täflan? Är icke jordbrukarens alster lika nödvändigt för statens medlemmar till lifvets uppehälle som industriidkarens? Man har dumt nog sagt, att jorden är

till för alla, och därför bör ej tull på jordbruksprodukter sättas ifråga, men är det icke samma förhållande med allt annat? Lagg tull på allt hvad wi sjelfva kunna frambringa, eller också stryk ett sträck öfver allt hvad tullar heter och öka bevillningen 10 – 15 gånger, så kanske wi få höra hvad svenska folket tyckte om bytet. Undrar just om någon ville vara Kronofogde sedan!

Wi hafva i tidningar sett hurusom Stockholms arbetare ville hafva införsel förbud – alltså icke blott införseltull på invandrande arbetare från landet och detta å fullt allvar. Samtidigt hafva de förra lagdt sin näsa i blöt för att omintetgöra skydd för produktion af de sednares arbete. Är icke detta ljusblått? – och har icke de förstnämnda härvid tydliggen ådagalagt hvars andas barn de äro? Här om någonsin kan man säga, att reflektionerna göra sig sjelfva. Man är tullvän då det gäller eget skinn, men icke då det gäller allas.

En insändare som kallar sig G – m var synlig i Östersundsposten för några veckor sedan, deri han sökte taga undertecknad i upptuktelse för förmenta villfarelser. Men som G – m var synnerligen misslyckad och flöt som en kork ofvanpå tullfrågan samt dessutom tog frågan på Zigenarvis, d.v.s. såsom den der icke har något fädernesland, hvilket han ganska oförbehållsamt erkändt i det han yttrade, ”att det qvittade honom lika om våra penningar hamnade i Ryssland, Danmark eller Skåne” – så får jag upplysa derom, att jag icke skiftar hugg med den som sålunda offentligt förklarar sig vara renons på forsterlandskänsla. –

En annan artikelförfattare i Öst. posten, som i hastigheten glömt utsätta sitt bomärke, men som jag likafullt känner igen som en gammal god vän, har ej velat gilla mitt påstående, att arbetarne i allmänhet har och får fördelar af skyddstullar, de må nu vara för jordbruksalster eller andra produkter, och då, som sagt namnteckning fattades och artikeln alltså står för redaktionens egen räkning, dristar jag anhålla om att få intränga i tidningslokalerna för ett ögonblick, för att på ort och ställe söka visa att mina påståenden måhända icke ändå äro så alldeles ur vägen som de frihandelsvänliga tidningarna i allmänhet tyckas tro. – Mitt ärende dit in är ändast för att samspråka med redaktionen och i tryckeriet arbetande personalen för att få utrönt, om det icke skulle bli bra enformigt och oangenämt för vederbörande om Jemtlands läslystna innevånare icke prenumererade på någon af Östersunds tidningar utan som fullblodig afrihandlare införskaffade sin andliga spis liksom sin lekamliga från utlandet t. ex. från Finland, Danmark eller annan plats der den andliga födan erhålles för bättre pris än i Östersund? Skulle icke härigenom tryckeripersonalen i Östersund, i så fall komma i en ganska brydsam ställning och lida minst lika mycket som sina principaler? Är det icke att antaga, att tryckeriarbetaren snart skulle komma i en högst obehaglig dilemma och, i likhet med Stockholms arbetare och Malmös skomakare, yrka på skydd för sin produkt? Jag hoppas wi kunna enas om att antydda följderna skulle medföra en omkastning i tänkesätten och att deras tro på lycksaligheten af ”fri täflan” bli betydligt rubbad, och detta ej utan skäl. Nej, man må (?) så mycket man förmår, så är och förblir det ett oomkullrunkeligt faktum, att då arbetsgifvarne icke får till skapligt pris afyttra sin produkt, så dröjer det ej länge förr än nöden klappar på arbetarens dörr.

Är det nu en sanning att tryckeripersonalen blifve brödlös på samma gång han mister sin arbetsförtjenst, så kan wi tryggt antaga att förhållandet är enahanda med allt hvad arbetare heter. –

Så stiga wi inom Stockholms tullar för att söka göra oss reda för närmaste orsaken till att riksdagen afslog tullbetänkandet. Utan tvifvel äro de härtill bidragande orsakerna rätt många, men som det icke är min mening att söka utleta alla dessa då jag kan reda mig med få, vill jag blott påpeka några vissa, och i synnerhet en orsak som för många af Östersundspostens läsare icke torde ihågkommit, men som ensam varit tillräckligt afgörande för frågans utgång, så skall jag ej besvära med uppräknandet af så synnerligt många så det är öfverflödigt.

Närmaste orsaken till frågans fall ligger deri, att icke mindre än 60 (säger sextio) riksdagsmän i båda kamrarna äro – Stockholmare d.v.s., der bygga och bo och hafva sin hemvisst, och då man vet att bland dessa Sextio, ganska få känna känna jordbrukets egentliga

ställning och aldrig varit i tillfälle med egna ögon se densamma utan hänvisade till hörsagor om, att ”medan bonden sofver gror gräset”, och då hela konsten består uti att sofva duktigt, är det ju ingen nöd som pågår utan bara egennyttan och bondprat alltsammans, och så, med anledning af den motiveringen röstat Nej för spannmåls och andra tullar.

En annan del af dessa 60 hafva slagit sig i backen på att de endast representera hufvudstadsarbetarnas intressen, och gå utan tvekan dit vinden inom tullarna blåser för dagen, d.v.s. rösta efter kommando. Åter en annan del har ihågkommit att deras fönsterrutor bäst skyddades med Nejsedlar och derföre tillgripit sådana. Sanningen fordrar likväl det erkännandet, att bland Stockholms riksdagsmän äfven finns några som hyllar den vackra satsen, ”lefva och låta andra lefva” och i denna fråga handlat derefter. Men hufvudsumman blir i alla fall den, att det var Stockholms riksdagsmän som afgjorde frågan. –

Man brukar säga att siffror tala, och det må så vara, men icke alltid äro det fullt tillförlitliga. De kunna vilseleda äfven dessa, och jag vill försöka se till om ej så förhåller sig med det stora siffertal Landshöfdingens anförande i Första kammaren begagnade sig utaf och som föll i god jord hos en annan af våra representanter. Herr Landshöfdingens uppgift att till Jemtland infördes öfver 70,000 tunnor spannmål (jag anhåller om ursäkt för händelse denna uppgift är oriktig, emedan jag nödgas hemta ur minnet då det nummer hvori Herr Landshöfdingens anförande var infördt, har för mig förkommit) under år 1884. Jag vågar ej bestrida att icke uppgiften grundar sig på verklig fakta, ehuru det låter bra otroligt, men jag skall antaga att den öfverensstämmer med verkligheten. Om nu så mycket spannmål infördes på jernväg (andra uppgifter än de som komma från trafikstyrelsen duger icke) sagda år, så bevisar detta icke på minsta sätt att den importen var nödvändig att fylla behovet för året, ty först och främst är det ett känt faktum att mycket mjöl och ännu mera hafra dagligen året rundt går norr om Jemtlands gränser fastän aflastad vid stationer i vårt län. Det är ingen omöjlighet utan tvärtom ganska sannolikt att samma år ett vida större parti fanns magasinerat i Jemtlands kornbodar, men som icke kunde säljas tillfölje af den stora obehöfliga införseln. Vidare anta vi, att många tusen tunnor hafre förbrukas af sig här tillfälligt uppehållande utlänningar, som icke böra tagas med i beräkningen då fråga är Jemtarnes behov. Frånräknas nu hvad dessas hästar konsumerat och det som gått norr om våra gränser, så tar jag väl ej så mycket fel då jag vågat säga, att siffrorna ifråga voro mera vilseledande än tillförlitliga.

För att ytterligare påvisa några besynnerligheter tillåter jag mig omnämna hvad Konungens Befallningshafvande och Hushållningssällskapet i Jemtlands län för åren 1878 – 79 – 80 – 81 och 82 i sina statistiska uppgifter om skjörden sagt att utifrån det egna behovet fans

- år 1878 ”något öfverskott”
- ” 1879 ” ej obetydligt do”
- ” 1880 ” betydligt do”
- ” 1881 ” I allmänhet otillräckligt”
- ” 1882 ” Fullt tillräckligt”

Alltså endast ett år af dessa fem var årets gröda otillräcklig. Då dessa uppgifter icke afsågo att slå blå dunster i ögonen på Farbröder vid riksdagen, har man allt skäl antaga att de öfverensstämde med verkliga förhållandet under dessa år. War nu 1884 års skjörd ändå rikare än de här uppräknade, så har man allt skäl fråga sig; Hvardt tog de 70,000 tunnorna vägen det året?